

Sisälllys

ESIPUHE	10
EDITION TOIMITUSPERIAATTEET	12
Kirjeiden toimitusperiaatteet	14
Kommentaariviitteiden toimitusperiaatteet	16
Ruotsinkielisistä kirjeistä ja niiden suomennosperiaatteista • <i>Juhani Lindholm</i>	19
ALEKSIS KIVEN ELÄMÄT • <i>Jyrki Nummi</i>	20
Elämänhistoriasta elämäkertaan	20
Elämäkerran muoto ja aines	24
Varhainen kirjailijakuva	28
Positiivinen traditio	33
Psykobiografinen traditio	45
Yhteiskunnallinen Kivi	60
Tradition haastajat	63
Kivi-kuva	69
MITÄ KIVI LUKI? • <i>Yrjö Varpio</i>	75
Miten Kiven lukemista on tutkittu?	75
»Heräjä sinä joka makaat» – lapsuudenkodin kirjat	78
Koulusivistyksen vaatimukset	82
»Opiskele parhaita kirjailijoita»	88
Runon kartanossa	94
Mitä suomenkielinen kirjallisuus antoi Kivelle?	97
Minkä verran Kivi seurasi teatteria?	99
Kivi lehdenlukijana	104
Aikalaiskeskustelun ytimessä	108
Kirjailija aikansa tasalla	112
KIVI RUOTSIN KIELEN KÄYTTÄJÄNÄ • <i>Mirja Saari</i>	114
Helsinki kieliyhteisönä Aleksis Kiven aikana	116
Kiven kielivalinnat	120
Kiven kirjeiden ruotsin kieli	123
Kiven kaksikielisyys	131
KIVEN VERKOSTOT KIRJEIDEN KERTOMINA • <i>Irma Sulkunen</i>	132
Kirjeet perheenjäsenille	134
Yhteydenpito ystäviin	139
Charlotta Lönnqvist Kiven kirjeissä	142
Suhde fennomaaneihin kirjeiden kuvaamana	148
Tavoittaako Kiven kirjeistä?	152

1855–1859 157

KOULUVUODET JA YLIOPIILAAKSITULO • *Juhani Niemi* 158

1	Emanuel Stenvallille	9.12.1855 Helsinki	160
2	Robert Svanströmille	25.7.1857 Kirkkonummi	162
	Suomennos		163
3	Robert Svanströmille	helmikuu 1858 Siuntio	165
	Suomennos		166
4	Robert Svanströmille	kesäkuu 1858 Nurmijärvi	167
	Suomennos		168
5	Zacharias Topeliukselle	6.10.1858 Nurmijärvi	170
	Suomennos		171

1860–1863 173

KIRJAILIJA SYNTYY • *Juhani Niemi* 174

6	Robert Svanströmille	kevätalvi 1861 Siuntio	176
	Suomennos		177
7	Reinhold Hirnille	3.2.1863 Nurmijärvi	179
	Suomennos		180
8	Erik Johan ja Annastiina Stenvallille	22.5.1863 Siuntio	181
9	Robert Svanströmille	11.7.1863 Siuntio	183
	Suomennos		185
10	Erik Johan ja Annastiina Stenvallille	8.8.1863 Siuntio	188
11	Elias Lönnrotille	25.10.1863 Siuntio	191
	Suomennos		191
12	Thiodolf Reinille	joulukuu 1863 Helsinki	193
	Suomennos		195

1864 197

KAKSOISDEBYTTI, ASETTUMINEN FANJUNKARSIIN • *Juhani Niemi* 198

13	Erik Johan Stenvallille	3.3.1864 Helsinki	200
14	Robert Svanströmille	16.6.1864 Helsinki	202
	Suomennos		203
15	Albert Forssellille	23.8.1864 Siuntio	205
16	Charlotta Lönnqvistille	syksy 1864 Helsinki	207
	Suomennos		207

1865 209

MENESTYSTÄ, MESENAATTEJA JA »ILOISIA KUMPPANEITA» • *Juhani Niemi* 210

17	Erik Johan Stenvallille	26.2.1865 Helsinki	212
18	Robert Svanströmille	3.3.1865 Helsinki	214
	Suomennos		215

19	Albert Forssellille	10.3.1865 Siuntio	216
20	Jaakko Forsmanille	kevät 1865 Helsinki	219
21	Albert Forssellille	29.8.1865 Siuntio	220
22	Kaarlo Bergbomille	5.11.1865 Siuntio	222
23	Erik Johan Stenvallille	vuodenvaihte 1865–1866 Helsinki	223
1866 225			
IRTI KODISTA, KOHTI FENNOMAANIEN YHTEISÖÄ • <i>Juhani Niemi</i> 226			
24	Fredrik Cygnaeukselle	1.3.1866 Siuntio	228
	Suomennos		229
25	Emanuel Stenvallille	26.4.1866 Siuntio	230
26	Emanuel Stenvallille	5.5.1866 Siuntio	233
27	Oskar Toppeliukselle	25.5.1866 Siuntio	234
	Suomennos		235
28	B. F. Godenhjelmille	21.6.1866 Siuntio	236
29	B. F. Godenhjelmille	14.7.1866 Siuntio	238
30	Emanuel Stenvallille	28.7.1866 Siuntio	239
31	Emanuel Stenvallille	5.9.1866 Siuntio	240
32	Albert Forssellille	20.9.1866 Siuntio	242
33	Albert Forssellille	lokakuun alku 1866 Siuntio	244
34	Elias Lönnrotille	25.11.1866 Helsinki	245
1867–1868 247			
KATOVUOSIEN SATOA • <i>Juhani Niemi</i> 248			
35	Emanuel Stenvallille	22.2.1867 Siuntio	250
36	Fredrik Cygnaeukselle	6.4.1867 Siuntio	251
	Suomennos		251
37	Emanuel Stenvallille	22.6.1867 Siuntio	253
38	Kaarlo Bergbomille	25.9.1867 Siuntio	254
39	Kaarlo Bergbomille	3.1.1868 Siuntio	257
40	Robert Svanströmille	5.1.1868 Helsinki	258
	Suomennos		260
41	Kaarlo Bergbomille	tammikuu 1868 Siuntio	262
42	B. F. Godenhjelmille	1.4.1868 Siuntio	264
43	Hilda Lindforsille	kevät 1868 Siuntio	266
	Suomennos		267
44	Robert Svanströmille	12.6.1868 Siuntio	268
	Suomennos (liitteen suomennos <i>Ossi Kokko</i>)		269
45	Kaarlo Bergbomille	lokakuun loppu 1868 Siuntio	271
46	Kaarlo Bergbomille	marraskuu 1868 Siuntio	273
47	Kaarlo Bergbomille	25.12.1868 Siuntio	277

1869 279

SEITSEMÄÄ VELJESTÄ MARKKINOIMASSA • *Juhani Niemi* 280

- 48 Kaarlo Bergbomille 19.1.1869 Siuntio 282
49 Kaarlo Bergbomille helmikuun alku 1869 Siuntio 283
50 Kaarlo Bergbomille maaliskuu 1869 Siuntio 285
51 Theodor Forssellille 16.3.1869 Siuntio 289
52 Kaarlo Bergbomille 19.5.1869 Siuntio 291
53 Kaarlo Bergbomille toukokuun loppu 1869 Siuntio 294
54 Kaarlo Bergbomille 10.8.1869 Siuntio 297
55 Theodor Forssellille 13.8.1869 Siuntio 299
56 Thiodolf Reinille lokakuun alku 1869 Siuntio 300
57 Thiodolf Reinille lokakuu 1869 Siuntio 306
58 Theodor Forssellille 29.11.1869 Siuntio 307
59 Thiodolf Reinille 8.12.1869 Siuntio 308
Liitteen suomennos *Ossi Kokko* 315
60 Kaarlo Bergbomille vuodenvaihte 1869–1870 Siuntio 316

1870–1871 319

VIIMEISET VAIHEET • *Juhani Niemi* 320

- 61 Theodor Forssellille 27.1.1870 Siuntio 322
62 Kaarlo Bergbomille kesäkuu 1870 Siuntio 324
63 Kaarlo Bergbomille 12.9.1870 Siuntio 327
64 Kaarlo Bergbomille syyskuun loppu 1870 Siuntio 330
65 Kaarlo Bergbomille 2.10.1870 Siuntio 332
66 Kaarlo Bergbomille lokakuu 1870 Siuntio 333
67 Kaarlo Bergbomille loka-marraskuu 1870 Siuntio 335
68 Kaarlo Bergbomille marras-joulukuu 1870 Siuntio 337
69 Charlotta Lönnqvistille toukokuu 1871 Helsinki 340
Suomennos 340
70 Charlotta Lönnqvistille 12.5.1871 Helsinki 341
Suomennos 342

KIRJEITÄ ALEKSIS KIVELLE • suomennokset *Juhani Niemi*

ja *Ossi Kokko* 343

- 71 Robert Svanströmiltä 26.4.1858 Helsinki 344
Suomennos 345
72 Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralta 8.2.1865 Helsinki 347
73 P. Th. Stolpelta 24.4.1867 Helsinki 348
Suomennos 348

LIITTEET 350

Editiossa käytetyt erikoismerkit ja lyhenteet	350
Kirjeisiin tehdyt toimitukselliset muutokset	351
Kirjeiden tekstikerrostumat	355
Aleksis Kiven elämä • <i>Ossi Kokko</i> ja <i>Minna Maijala</i>	371
Aleksis Kiven tuotanto	374
Aleksis Kiven matkat ja majapaikat • <i>Esko Rahikainen</i>	375
Kartta I: Kiven elinpiiri	378
Kartta II: Kivi Helsingissä	380
Tietoja kirjeissä mainituista henkilöistä • <i>Juhani Niemi</i>	382
Lähteet	394
Henkilöhakemisto	414
Kirjeissä mainittujen Kiven teosten hakemisto	421
Sananselitysten hakemisto	422